

РОЗДІЛ V. ПРОБЛЕМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

УДК 378.615.8.-051

Оксана Беспалова

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0002-0081-6021

DOI 10.24139/2312-5993/2019.05/269-280

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглянуто тлумачення поняття «готовності» в різних наукових аспектах. Розкрито сутність готовності майбутніх бакалаврів із фізичної терапії та ерготерапії до впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій, яка визначається як інтегративна якість особистості й характеризується його прагненням до професійної самореалізації впродовж трудового життя. Визначено та обґрунтовано структуру готовності майбутніх фахівців до впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій, що представлена такими компонентами, як: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-змістовий, суб'єктно-діяльнісний.

Ключові слова: фізична терапія, готовність, професійна діяльність, компоненти готовності, структура готовності, фізкультурно-оздоровчі технології.

Постановка проблеми. Епоха науково-технічного прогресу, соціально-економічні перетворення в усьому світі призвели до суттєвого зростання захворюваності серед дитячого та дорослого населення країни, а також збільшення чисельності осіб з обмеженими можливостями. Враховуючи демократизацію в суспільстві та право кожного українця незалежно від соціального статусу та рівня здоров'я на повноцінну фізкультурно-оздоровчу діяльність, держава потребує компетентних, висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців із фізичної терапії та ерготерапії, у професійні обов'язки яких входить організація та проведення занять фізичними вправами з оздоровчою, лікувальною та відновлювальною метою. Доведено, що важливим завданням системи вищої освіти є формування готовності фахівців із фізичної терапії та ерготерапії до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій у майбутній професійній діяльності.

Аналіз актуальних досліджень. Питання підготовки майбутніх фахівців із фізичної терапії (реабілітації) та ерготерапії до професійної діяльності описана в наукових працях Ю. Лянного, Н. Белікової, А. Герцик, Т. Д'яченко, В. Кукси, О. Міхеєнко, Л. Сущенко, О. Дубогай, В. Завацького,

М. Романишина; аналіз історично сформованих оздоровчих технологій та розробка інноваційних представлена в роботах М. Булатова, Є. Вільчковського, Л. Волкова, Г. Дзяк, О. Дубинської, С. Дудіцької, О. Зендик, Т. Круцевич, Л. Міхно, І. Муравова, Б. Москаленка, П. Мухіна, В. Платонова, К. Ушинського, Б. Шияна та інших; організацією фізкультурно-оздоровчих технологій у роботі з різними віковими й нозологічними категоріями займалися М. Булатова, М. Верховська, Л. Головіна, І. Грибовська, В. Григор'єв, В. Давидов, П. Джуринський, В. Іваночко, Л. Іващенко, О. Качан, Ю. Копилов, Ю. Корж, Г. Краснова, І. Ляхова, Ф. Музика, А. Шамардін та ін.

Але, незважаючи на значну кількість наукових розробок та публікацій, питання готовності майбутніх фахівців із фізичної терапії та ерготерапії до впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій у майбутню професійну діяльність не знайшло достатнього відображення.

Мета статті: охарактеризувати сутність і структуру готовності фахівців із фізичної терапії та ерготерапії до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій у майбутній професійній діяльності.

Методи дослідження: аналітичний аналіз науково-методичної літератури, узагальнення результатів дослідження окремих авторів.

Виклад основного матеріалу. Формування готовності фахівця з фізичної терапії та ерготерапії до майбутньої професійної діяльності є складною багатоаспектною проблемою.

Зміст кваліфікаційної характеристики фахівця з фізичної терапії, ерготерапії, викладений у доповненнях і змінах до Довідника кваліфікаційних характеристик, передбачає підготовку висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця в галузі охорони здоров'я, що здійснюється на основі освітньо-професійної програми першого рівня (бакалавр) спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», на пряму підготовки 22 «Охорона здоров'я». Згідно з ним майбутній фахівець повинен володіти низкою професійних (інтегральних, загальних, спеціальних) компетентностей, серед яких: здатність до самостійного розв'язання спеціалізованих професійних задач і практичних проблем реабілітації, фізкультурно-оздоровчої діяльності; здатність обирати необхідні методики застосування фізичних вправ із лікувальним та оздоровчим спрямуванням; здатність безпечно й ефективно розробляти та впроваджувати програми з фізичної терапії тощо.

Високий рівень ефективної діяльності майбутнього фахівця залежить від стану готовності до професійної діяльності, який виникає в результаті відповідної фахової підготовки.

Аналіз літературних джерел дає підстави стверджувати, що однозначного тлумачення терміну «готовність» у науковій літературі не існує. Найчастіше під «готовністю» розуміють певну здатність до здійснення діяльності. Зокрема, у психологічному словнику готовність визначається як «стан підготовленості, у якому організм налаштований на дію чи реакцію» (Ребер, 2000, с. 2–4).

Н. Мазур «готовність» розглядає як певний психічний стан, або як певну властивість чи систему властивостей та якостей особистості (Мазур, 2013, с. 132); В. Волкова та О. Хромишева одночасно і як психічний стан, і як якість особистості, як особливе особистісне утворення, що припускає наявність мотиваційно-ціннісного ставлення до майбутньої професійної діяльності, вираженість професійно важливих якостей особистості, а також володіння знаннями й уміннями у відповідній галузі (Волкова, 2010, с. 324).

Аналізуючи погляди на проблеми готовності людини до певних форм реагування, поведінки й діяльності в історичному аспекті, І. Гавриш виділяє такі етапи (Гавриш, 2006, с. 16): 1) ототожнення готовності з феноменом настанови, що визначається як психічний стан суб'єкта й обумовлює поведінку чи діяльність певного характеру (установки) (Д. Узнадзе, 1961); 2) визначення готовності як якісного показника саморегуляції людини (Г. Оллпорт); 3) вивчення готовності в контексті професійної діяльності (М. Дяченко та Л. Кандилович, К. Платонов, В. Шадриков).

Визначення змісту та структури готовності до майбутньої професійної діяльності розглядається науковцями з позицій функціонального, особистісного та особистісно-діяльнісного підходів.

З боку функціонального підходу «готовність» визначається як короткотривалий або довготривалий стан, що забезпечує швидкість актуалізації необхідного досвіду й відповідних трудових дій (А. Андреева, Є. Ільїн, М. Левітов, Н. Кузьміна). Особистісний підхід ураховує особистісні передумови успішності професійної діяльності. Відповідно, готовність трактується як стійка інтегральна характеристика особистості, що обумовлює цю успішність (Х. Дмитерко-Карабин, Л. Кондрашова та інші). З боку особистісно-діяльнісного підходу готовність характеризується як складний цілеспрямований прояв усіх сторін особистості, що обумовлені характером майбутньої діяльності та забезпечують її ефективність (Н. Гузій, А. Деркач, М. Дяченко та Л. Кандилович та ін.).

Не зважаючи на багатосторонні підходи та трактування, науковці наголошують, що готовність є вирішальним чинником швидкої адаптації до стрімкого оновлення професійних знань, подальшого вдосконалення своїх

умінь, навичок та власне професійної діяльності відповідно до мінливих потреб суспільства. В. Сластьонін (2002) зазначає, що у процесі вирішення відповідних завдань педагогічної діяльності актуалізується короточасна готовність як особливий психічний стан, що проявляється в наявності в суб'єкта образу структури певної дії та стійкої спрямованості свідомості на її виконання, включаючи установки, моделі поведінки, засоби діяльності, оцінку власних можливостей. Довготривала (або професійна) готовність представлена системою інтегрованих властивостей, знань, досвіду особистості. Ефективність виконання професійної діяльності обумовлена усвідомленням значення обраної професії в суспільстві, соціальної відповідальності, здатності творчо вирішувати професійні задачі.

Готовність до діяльності формується через сукупність якостей особистості (мотиваційних, пізнавальних, емоційних, вольових) і розглядається науковцями за її компонентним складом. Залежно від виду підготовки, його спрямованості, змісту, методологічних підходів у структурі готовності до майбутньої діяльності виділяють різні структурні компоненти.

При цьому стан готовності людини до діяльності починається від визначення мети та формується на основі особистісних потреб і мотивів. Її досягнення здійснюється через окреслення плану діяльності, тобто «людина починає втілювати «готовність» у предметні дії, використовує засоби та способи діяльності, фіксує проміжкові результати, порівнює їх із поставленою метою, вносить корективи» (Рябокін, 2010, с. 345–346). Основними характеристиками готовності до педагогічної діяльності Ю. Верби́ненко визнає такі: динамічність, стійкість, цілісність.

Так, О. Кокун у структурі готовності фахівця до діяльності визначає дві складові: особистісну готовність (вольова, комунікативна, загальнопсихологічна) та функціональну готовність (мотиваційна, когнітивна, креативна, орієнтаційна, операційна, оцінювальна) (Кокун, 2010, с. 188-189).

Готовність до впровадження педагогічних інновацій визначають як синтез таких взаємопов'язаних структурних компонентів, як: цільовий, змістовий, процесуально-діяльнісний, контроль-коригувальний та оцінно-результативний.

Л. Захарова (1997) виділяє мотиваційний, цільовий, операційний і регуляторний компоненти готовності до діяльності, та підкреслює, що в процесі формування готовності відбувається зміна їх значущості. Так, на початковому етапі, на її думку, провідне значення мають цільовий і регуляторний компоненти, які сприяють визначенню напряму професіоналізації, особистісного саморозвитку та їх рефлексивного

супроводу. На завершальному етапі переважають мотиваційний і операційний компоненти, що забезпечують проектування та практичну реалізацію професійної діяльності.

Аналіз останніх наукових досліджень показав, визначення різних структурних компонентів готовності фахівців з фізичної терапії, ерготерапії залежить від виду майбутньої професійної діяльності.

Так, у структурі готовності майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів О. Базильчук виділяє чотири структурні компоненти: мотиваційний (оволодіння цілісним змістом діяльності шляхом формування перспективних, внутрішньо вмотивованих ліній, дій, соціальних установок, інтересів, потреб і мотивів); науково-теоретичний (професійно орієнтовані знання, якими повинен оволодіти майбутній фахівець із фізичної терапії, ерготерапії); процесуальний (синтез професійно орієнтованих умінь і навичок, якими повинен оволодіти майбутній фахівець із фізичної терапії, ерготерапії); особистісний (професійно значущі якості, якими повинен оволодіти майбутній фахівець із фізичної терапії, ерготерапії) (Базильчук, 2017, с. 12).

У дослідженні Н. Белікової готовність майбутніх фахівців із фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної діяльності розглядається як інтегративне утворення особистості, що складається з мотиваційного, когнітивного, операційно-діяльнісного й рефлексивно-аналітичного структурних компонентів. Мотиваційний компонент характеризує наявність у студента мотивації до професійного навчання, яке дозволить йому здійснювати здоров'язбережувальну діяльність; когнітивний компонент відображає наявність у студента сукупності професійно орієнтованих знань, необхідних для здійснення здоров'язбережувальної діяльності; операційно-діяльнісний компонент характеризує наявність у студента проектувально-конструктивних, виконавських та аналітико-рефлексивних умінь і навичок здійснення здоров'язбережувальної діяльності; рефлексивно-аналітичний компонент відображає наявність у студента соціальної креативності та здатності до самоосвіти й саморозвитку для ефективного здійснення здоров'язбережувальної діяльності (Белікова, 2012, с. 16).

У роботі Ю. Копочинської та О. Шабашкевич у структурі психологічної готовності до професійної діяльності фахівця з фізичної реабілітації (терапії), виділено мотиваційний (система соціальних норм і цінностей, особистісні нахили й емоції, риси характеру, потреба успішно виконувати поставлене завдання, інтерес до діяльності, вміння знайти необхідні ресурси для виконання поставленого завдання, прагнення досягти успіху й показати себе

з найкращої сторони, що визначає здатність людини протистояти тиску зовнішніх обставин самостійно, відповідально з опорою на власні можливості), когнітивний (система знань, необхідних для успішної діяльності фахівця з фізичної реабілітації) та особистісний (система особистісних характеристик ставлення особистості до себе (самосприйняття, самоцінність, самоповага тощо), відповідний настрій, що забезпечує ефективну професійну діяльність) компоненти (Копочинська, 2017, с. 458).

Таким чином, готовність до майбутньої професійної діяльності є складною інтегрованою структурою, яка може мати вигляд двох-, трьох-, чотирьох- або п'ятикомпонентної моделі. При цьому, визначені компоненти готовності нерозривно взаємопов'язані, взаємодіють між собою та впливають на результативність професійної діяльності. Недостатній їх розвиток говорить про професійну некомпетентність.

Узагальнення досліджуваних матеріалів надає нам підстави визначити готовність бакалаврів із фізичної терапії та ерготерапії до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій як стійку єдину характеристику майбутнього фахівця, яка гарантує здатність до професійного впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій у процесі вирішення означених професійних завдань.

У структурі готовності майбутніх бакалаврів із фізичної терапії та ерготерапії до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій виділяємо мотиваційно-ціннісний, когнітивно-змістовий, суб'єктно-діяльнісний компоненти, що існують в єдності та взаємозв'язку.

Мотиваційно-ціннісний компонент готовності майбутніх бакалаврів із фізичної терапії, ерготерапії до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій характеризується наявністю у студентів системи цінностей, інтересів, потреб і мотивів засвоєння змісту теоретичних та процесуально-методичних аспектів застосування фізкультурно-оздоровчих технологій у професійної діяльності, та утворює базис для реалізації інших структурних компонентів готовності.

Результативність майбутньої професійної діяльності насамперед залежить від прагнення особистості до саморозвитку. Найбільш ефективно вона забезпечується мотивацією: внутрішньою (розумінням суспільної та особистісної значущості професійної діяльності, вміннями долати труднощі, пов'язані зі специфікою професії, отриманням задоволення від виконання роботи, інтересу до змісту та процесу діяльності) та зовнішньою (матеріальним забезпеченням, кар'єрним просуванням, критика, осуд та ін.). При цьому вирішальну роль відіграє саме внутрішня мотивація, адже складники

зовнішньої мотивації протягом певного часу втрачають стимулювальний ефект і призводять до мотиваційного згасання (Курнишев, 2017, с. 41).

Не менш важливим елементом мотивації саморозвитку є пізнання, що зосереджується довкола потреби в науково-методичному розумінні концептуальних, методичних, практичних аспектів застосування фізкультурно-оздоровчих технологій професійній діяльності (Ковальчук, 2011, с. 12). Пізнавальний інтерес можна охарактеризувати як стійке позитивне емоційне ставлення студента до змісту, процесу й результату навчальної діяльності (Ільїн, 2002); спрямованість на досконале оволодіння методикою застосування фізкультурно-оздоровчих технологій в роботі з широким контингентом осіб, а також для вдосконалення власного фізичного стану.

Формування інтересу до фізкультурно-оздоровчої діяльності в цілому та застосування окремих фізкультурно-оздоровчих технологій пов'язане з отриманням задоволення, починаючи від організаційного процесу до отримання результату. За відсутності бажання й інтересу до результатів своєї професійної діяльності неможливо отримати якісний результат.

У мотиваційно-ціннісному компоненті знаходять своє відображення особистісні та професійні цінності майбутнього фахівця. Цінності утворюють підґрунтя для самоствердження людини як особистості, визначають її життєву позицію за умови, що вони глибоко прийняті особистістю як ціннісні орієнтації (Кучерук, 2012).

Як зазначалося вище, діяльність, пов'язана із застосування фізкультурно-оздоровчих технологій, характеризується двома рівнями спрямованості – соціальним та індивідуальним. На практиці це означає, що фізичний терапевт (ерготерапевт) має розглядати здоров'я як найвищу людську цінність, нести відповідальність за здоров'я, дотримуватись активної життєвої позиції щодо здорового способу життя, розвивати мотивацію до фізкультурно-оздоровчої діяльності та реалізовувати окреслені характеристики по відношенню до себе та інших суб'єктів професійної діяльності (осіб різних вікових і нозологічних груп). Фахівець повинен розуміти та вдало застосовувати широкий мотиваційний потенціал сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій у своїй професійній діяльності.

Отже, професійні ціннісні орієнтації майбутнього фізичного терапевта формуються через усвідомлення ключових цінностей професії, до яких можна віднести: цінність особистості, її життя та здоров'я; гуманність у ставленні до всіх суб'єктів фізкультурно-оздоровчої діяльності; урахування та реалізацію інтересів усіх учасників реабілітаційного процесу;

спрямованість на взаємодію та співробітництво; оптимістична оцінка можливостей осіб, які потребують кваліфікованої допомоги.

У підсумку зазначимо, що мотиваційно-ціннісний компонент готовності майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій становлять:

- свідомий вибір майбутньої професії фізичного терапевта, ерготерапевта;
- розуміння мотивів власної навчально-професійної діяльності;
- усвідомлення перспектив професійного розвитку, прагнення до самовиховання й саморозвитку в професійно важливих аспектах, зокрема практичному оволодінні технологіями фізкультурно-оздоровчої діяльності;
- інтерес до змісту й особливостей застосування фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності;
- переконаність в ефективності застосування фізкультурно-оздоровчих технологій із метою формування фізичної культури особистості, отримання оздоровчого ефекту тощо;
- налаштованість на позитивний результат від використання фізкультурно-оздоровчих технологій в оздоровчому процесі;
- ставлення до життя та здоров'я людини як до суспільної та індивідуальної цінності;
- внутрішня потреба у здоровому способі життя.

Когнітивно-змістовий компонент готовності майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій розглядається як знаннева основа для формування у студентів теоретичних і методичних основ практичної реалізації фізкультурно-оздоровчої роботи. У процесі навчання бакалаври отримують знання з циклів загальної та професійної підготовки. Теоретична основа впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій у практичну діяльність закладається під час вивчення дисциплін циклу професійної підготовки: «Теорія і методика фізичного виховання», «Основи кінезіології», «Основи фізичної терапії та ерготерапії», «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності», «Лікувальна фізична культура», «Функціональний фітнес», «Фізіологія рухової активності», «Теорія і методика адаптивного фізичного виховання», «Тренування рухової активності хворих та неповносправних».

У процесі вивчення означених дисциплін майбутні фахівці з фізичної терапії засвоюють сутність фізкультурно-оздоровчих технологій, основні

види й методичні особливості їх практичного застосування; основи планування комплексного реабілітаційного втручання (з використанням фізкультурно-оздоровчих технологій); основні принципи й методи організації занять; методичні особливості застосування загально- та спеціально-розвиваючих, загально- та спеціально-оздоровчих вправ; способи дозування фізичного навантаження; знання про вплив фізичних вправ на метаболічні процеси й роботу функціональних систем.

Отже, когнітивно-змістовий компонент готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій становлять професійно-фахові знання, які умовно можна об'єднати в такі групи:

- психолого-педагогічні (про сутність, структуру, принципи, особливості практичного застосування різних видів фізкультурно-оздоровчих технологій);
- медико-біологічні (про особливості впливу фізичних вправ на організм людини);
- технологічні (про техніку виконання різноманітних рухових дій (вправ); про об'єктивні і суб'єктивні методи визначення рухової активності; про діагностичні процедури, що дозволяють укласти реабілітаційний профіль за показниками функціонального стану, актуальних функціональних обмежень, психоемоційного статусу та мотивації тощо).

Суб'єктно-діяльнісний компонент готовності майбутнього фахівця з фізичної терапії, ерготерапії до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій передбачає формування професійно важливих умінь і навичок, необхідних для практичної реалізації фізкультурно-оздоровчих технологій.

У процесі визначення особистісних характеристик фахівця з фізичної терапії науковці беруть до уваги зміст професійної діяльності й умови її реалізації. Вирішення професійних задач відбувається шляхом створення умов для особистісного саморозвитку та професійного самовдосконалення.

Отже, суб'єктно-діяльнісний компонент готовності майбутнього фахівця з фізичної терапії, ерготерапії до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій конкретизується в:

- прогностичних умінь, які обумовлюють здатність майбутнього фахівця планувати оздоровчі програми, прогнозувати результати, передбачати наслідки реабілітаційного втручання або оздоровлення, оцінювати результати подальшого впливу та вносити корективи;
- організаторські вміння є основою професійної діяльності терапевта, спрямованою на реалізацію оздоровчої функції, пропаганди

здорового способу життя, використання сучасних технологій із метою оздоровлення й реабілітації;

- комунікативні вміння вимагають від фахівця вибору найбільш виправданого стилю постійного самоконтролю, керування власним емоційним станом, толерантності й тактовності у взаємодії та комунікації з колегами й учнями, гуманне ставлення до людей, у тому числі з обмеженими можливостями здоров'я, вимогливість до себе, ведення конструктивного діалогу з роз'яснення й опанування форм, методів і засобів оздоровлення, реабілітації, корекції.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Відповідно до наукових розвідок і результатів досліджень з'ясовано, що формування готовності фахівця з фізичної терапії та ерготерапії до майбутньої професійної діяльності є складною багатоаспектною проблемою. Сутність готовності майбутніх бакалаврів із фізичної терапії та ерготерапії до впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій необхідно розглядати як інтегративну якість особистості, яка характеризується його прагненням та намаганнями до професійної самореалізації в процесі трудової діяльності. Структура готовності майбутніх фахівців до впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій представлена взаємопов'язаними та взаємообумовленими компонентами, серед яких: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-змістовий, суб'єктно-діяльнісний. Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в обґрунтуванні педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії до впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

- Базильчук, О. (2017). Модель професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів. *Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки, 17–18*, 9 - 16. (Basilchuk, O. (2017). Model of professional training of future specialists in physical therapy, ergotherapy to work on the restoration of health of athletes. *Bulletin of Cherkasy University. Series: Pedagogical Sciences, 17–18*, 9 - 16).
- Белікова, Н. О. (2012). *Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язберезувальної діяльності* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04). Київ. (Belikova, N. O. (2012) *Theoretical and methodological principles of training of future specialists in physical rehabilitation to healthcare-saving activity* (PhD thesis). Kyiv).
- Волкова, В. А., Хромишева, О. О. (2010). Діагностика професійної готовності студентів до педагогічної діяльності. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету, 5*, 323 - 330. (Volkova, V. A., Khromysheva, O. O. (2010). Diagnosis of professional readiness of students for pedagogical activity. *Scientific herald of Melitopol State Pedagogical University, 5*, 323 - 330).

- Гавриш, І. В. (2006). *Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04). Харків (Gavrish, I. V. (2006). *Theoretical and methodological foundations of forming the readiness of future teachers for innovative professional activities* (PhD thesis). Kharkiv).
- Ковальчук, В. А. (2011). *Професійний саморозвиток майбутнього фахівця*. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. (Kovalchuk, V. A. (2011). *Professional self-development of a future specialist*. Zhytomyr: Publishing house of ZHDU them. I. Franko).
- Кокун, О. М. (2010). Зміст та структура психологічної готовності фахівця до екстремальних видів діяльності. *Проблеми екстремальної та кризової психології*, 7, 182 – 190. (Kokun, O. M. (2010). The content and structure of the psychological readiness of a specialist to extreme activities. *Problems of Extreme and Crisis Psychology*, 7, 182 - 190).
- Копочинська, Ю. В., Шабашкевич, О. А. (2017). Особливості психологічної готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації. *Молодий вчений*, 10 (50), 457 - 460. (Krivitskaya, Yu.V., Shabashkevich, O. A. (2017). Features of psychological readiness for the professional activity of future specialists in physical rehabilitation. *Young Scientist*, 10 (50), 457 - 460).
- Курнишев, Ю. А. (2017). *Педагогічні умови професійного саморозвитку майбутніх учителів фізичної культури* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04). Київ. (Kournyshev, Yu. A. (2017). *Pedagogical conditions of professional self-development of future teachers of physical culture* (PhD thesis). Kiev).
- Мазур, Н. П. (2013). Деякі підходи щодо визначення готовності майбутніх вчителів інформатики до здійснення моніторингу навчальних досягнень учнів. *Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки*, 3, 132 - 142. (Mazur, N. P. (2013). Some approaches to determining the readiness of future teachers of informatics to monitor the student achievements. *Research of Young Scientists in the Context of the Development of Modern Science*, 3, 132 - 142).
- Ребер, А. (2000). *Большой толковый психологический словарь. Том 1 (А-О): пер. с англ.* Москва: Вече, АСТ. (Rivers, A. (2000). *Great intelligent psychological dictionary. Volume 1 (A-O): trans. ang.* Moscow: Veche, AST).
- Рябокін, Л. М. (2010). Формування готовності до професійної діяльності як психолого-педагогічна проблема. *Вісник післядипломної освіти*, 1(2), 344 - 349. (Ryabokin, L. M. (2010). Formation of preparedness for professional activity as a psychological and pedagogical problem. *Bulletin of Postgraduate Education*, 1 (2), 344 - 349).

РЕЗЮМЕ

Беспалова Оксана. Понятие и структурные компоненты готовности будущих бакалавров по физической терапии, эрготерапии к применению физкультурно-оздоровительных технологий.

В статье рассмотрены толкование понятия «готовности» в различных научных аспектах. Раскрыта сущность готовности будущих бакалавров физической терапии и эрготерапии к внедрению физкультурно-оздоровительных технологий, которая определяется как интегративное качество личности и характеризуется его стремлением к профессиональной самореализации в течение трудовой жизни. Определена и обоснована структура готовности будущих специалистов к внедрению физкультурно-оздоровительных технологий, которая представлена следующими

компонентами: мотивационно-ценностным, когнитивно-смысловым, субъектно-деятельностного.

Ключевые слова: физическая терапия, готовность, профессиональная деятельность, компоненты готовности, структура готовности, физкультурно-оздоровительные технологии.

SUMMARY

Bespalova Oksana. Concept and structural components of readiness of future bachelors on physical therapy, ergotherapy to the application of physical culture and health technologies.

An important task of the system of higher education is the formation of the readiness of specialists in physical therapy and ergotherapy to use physical culture and health technologies in future professional activities. Despite a large number of scientific developments and publications, the issue of the readiness of future specialists in physiotherapy and ergotherapy to implement physical education and health technologies in future professional activities is not adequately reflected. Therefore, the purpose of the article was to determine the nature and structure of the readiness of specialists in physiotherapy and ergotherapy to apply the technologies of physical education and health in future professional activities. To solve this problem, the following research methods were chosen: analytical analysis of scientific and methodological literature, generalization of research results of individual authors. The article presents the interpretation of the concept of "readiness" in various scientific aspects. Accordingly, scientific research and research findings have shown that the formation of the readiness of a specialist in physical therapy and ergotherapy for future professional activities is a complex multidimensional problem. The essence of the readiness of future bachelors from physical therapy and ergotherapy to the introduction of physical culture and health technologies should be considered as an integrative quality of the individual, characterized by his aspirations and efforts to professional self-realization in the process of labor activity. The structure of the readiness of future specialists for the implementation of physical culture and health technologies is presented by interrelated and interrelated components, including: motivational-value, cognitive-content, subject-activity.

Key words: physical therapy, readiness, professional activity, readiness components, readiness structure, physical culture and health technologies.

УДК 316.614 (09)

Любов Прядко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0002-7168-4601

DOI 10.24139/2312-5993/2019.05/280-290

ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ А. МАКАРЕНКА В ПОПЕРЕДЖЕННІ ПОРУШЕНЬ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

У статті розкрито та обґрунтовано основні положення попередження подолання порушень поведінки в системі А. Макаренка. Метою статті є розкриття використання досвіду А. Макаренка в попередженні порушень поведінки дітей, які мають особливі освітні потреби. Зокрема, особлива увага приділена базовим